

Uppföljning inriktning budget

Barn- och ungdomsnämnden 2026

Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden
Datum för beslut: 2026-05-26
Diarienummer: 2026.134 BUN

Bakgrund

Alingsås kommuns styrmodell beskriver hur nämnderna i Alingsås kommun har möjlighet att i samband med budget välja ut prioriterade politiska inriktningar. Syftet är att på ett kortfattat sätt tydliggöra för förvaltningen vad som är viktigt att förhålla sig till eller hur arbetet ska inriktas för att nå den politiska viljan.

Uppföljningen av de politiska inriktningarna sker i respektive nämnd. I barn- och ungdomsnämnden sker uppföljning av nämndens inriktning i samband med fördjupad månadsuppföljning per april, delårsbokslut samt i årsbokslut.

Inriktning budget 2026

Inriktningen i budget framgår nedan och därefter följer en redovisning av förvaltningens insatser och planerade åtgärder under året.

Barn- och ungdomsnämndens budget för 2026 innehåller omfattande satsningar som ska öka måluppfyllelsen, stärka utbildningens kvalitet och öka attraktiviteten i att arbeta inom förskolor och skolor i Alingsås kommun.

Elevpengen i grundskolans årskurser 7 till 9 höjs återigen inför 2026, vilket gör det möjligt att fortsätta att öka lärartätheten. Förstärkningarna, tillsammans med insatser för att utveckla kvaliteten i det särskilda stödet, förbättrar förutsättningarna för att fler elever blir behöriga till gymnasiet.

För att utjämna skillnader i förutsättningar mellan mindre och större enheter i förskola, grundskola och fritidshem ökas de totala resurserna till verksamheterna genom att en grundresurs införs. Grundresursen ger bättre förutsättningar för mindre enheter att hantera de kostnader som följer med grunduppdraget, men som inte går att påverka när barn- eller elevantalet blir lägre.

De ökade resurserna till förskolor och skolor syftar också till att minska arbetsbelastningen och därigenom, i kombination med ett utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete, förbättra arbetsmiljön.

Det långsiktiga arbetet med tidiga insatser för att elever i årskurs 3 ska klara de nationella proven i svenska och matematik fortsätter. I arbetet med tidiga insatser görs också ekonomiska satsningar som stärker förskolornas möjligheter att ge barn med stora behov ett individanpassat stöd.

2025 års satsning på socialpedagoger som arbetar direkt med elever med hög frånvaro fortsätter under 2026 och ska leda till att fler elever återfår en positiv skolanknytning.

För att säkra tillgången till rätt kompetens genomförs insatser för att stärka arbetsgivarvarumärket för huvudmannens samtliga verksamheter. Satsningar görs för att ge förutsättningar och stöd till lärare och förskollärare att delta i kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet.

Genom digitalisering och automatisering minskar tiden för administration för såväl rektorer som övrig personal. Dessa insatser, i kombination med pågående arbete för rätt och tillräcklig dokumentation, en satsning på förstärkning av rektorsresursen och i övrigt förbättrade stödstrukturer, frigör tid för det pedagogiska ledarskapet i hela verksamheten.

Uppföljning per område

Varje område beskrivs utifrån nämndens inriktning med vilka insatser och åtgärder som förvaltningen planerar för och genomför. De insatser som beskrivs är de som leds från övergripande förvaltningscentral nivå. Det pågår utvecklingsarbeten vid varje förskola och skola, inom såväl nämndens inriktning som enheternas egna identifierade områden, som inte fångas i denna redovisning. Det arbetet fångas till stora delar i enheternas och huvudmannens verksamhetsuppföljning.

Tidiga insatser: särskilt stöd i förskolan och garantin för tidiga stödinsatser

Det långsiktiga arbetet med tidiga insatser för att elever i årskurs 3 ska klara de nationella proven i svenska och matematik fortsätter. I arbetet med tidiga insatser görs också ekonomiska satsningar som stärker förskolornas möjligheter att ge barn med stora behov ett individanpassat stöd.

Arbetet med tidiga insatser och särskilt stöd i förskolan inriktas under året mot att stärka det individanpassade stödet till barn i behov av omfattande stöd. Under 2026 införs OSB (särskild resurs för barn med omfattande stödbehov), behovsanpassad kompetensutveckling för förskollärare och barnskötare samt framtagandet av en rutin för övergångar mellan förskolor. Syftet är att skapa en mer sammanhållen och förutsägbar struktur för barn som behöver omfattande stöd.

Inom ramen för arbetet med tidiga insatser, med målet att elever i årskurs 3 ska klara de nationella proven i svenska och matematik, fortsätter arbetet under 2026 med att stärka skolornas förmåga att genomföra garantin för tidiga stödinsatser. Målet är att alla skolor ska ha tydliga och fungerande rutiner för samtliga delar i garantin, och att rektorer och lärare ska vara trygga i både skollagens bestämmelser och dess praktiska genomförande. Under våren genomförs uppföljningar av skolornas handlingsplaner för garantin för tidiga stödinsatser. Till hösten planeras en workshop där rektorer och specialpedagoger arbetar med att analysera resultat och utvecklingsområden kopplade till genomförandet av garantin, med fokus på hur arbetssätten kan stärkas för att bättre stödja elevernas kunskapsutveckling och säkerställa elevernas rätt till stödinsatser.

Ökad lärartäthet och utökad kvalitet i särskilt stöd

Elevpengen i grundskolans årskurser 7 till 9 höjs återigen inför 2026, vilket gör det möjligt att fortsätta att öka lärartätheten. Förstärkningarna, tillsammans med insatser för att utveckla kvaliteten i det särskilda stödet, förbättrar förutsättningarna för att fler elever blir behöriga till gymnasiet.

Förvaltningens arbete under året inriktas på att stärka processen kring särskilt stöd i skolan. Målet är att rektorer och elevhälsoteam vid utgången av 2026 ska känna sig trygga i processen att anmäla, utreda och besluta om särskilt stöd, samt att arbetet ska bidra till en mer enhetlig och effektiv hantering i hela förvaltningen. En kunskapshöjande insats har genomförts under april månad för samtliga rektorer kring regleringen av särskilt stöd.

Under året planeras insatser som ska stärka rektorers och elevhälsoteams kunskap om processen för särskilt stöd. Som en del av utvecklingsarbetet genomförs även en kartläggning vid Östlyckeskolan, där organisation, arbetssätt och lärmiljöer i SU-grupperna kartläggs. Kartläggningens resultat kommer användas i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Genom förstelärarna i matematik pågår ett utvecklingsarbete kring intensivundervisning som syftar till att stärka special- och matematiklärares kunskaper och verktyg för att fler elever ska nå målen i matematik. Arbetet utgår från modellen Responsiveness to Intervention (RTI) och innebär att elever får individanpassad och explicit undervisning under ett antal veckor, som ett komplement till ordinarie undervisning. Insatsen är schemalagd och omfattar även planering, dokumentation och samarbete med klasslärare. Parallellt deltar lärarna i en utbildning från Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) för att bredda och fördjupa sin kompetens och därigenom kunna utveckla undervisningen.

Elever med hög frånvaro

2025 års satsning på socialpedagoger som arbetar direkt med elever med hög frånvaro fortsätter under 2026 och ska leda till att fler elever återfår en positiv skolanknytning.

Socialpedagogernas arbete följs upp kvalitativt och kvantitativt under året för att följa effekterna av insatserna på individnivå. De pågående insatserna, såsom hembesök, SIP-möten, uppsökande arbete och individuella studietillfällen, har bidragit till att stärka elevernas upplevelse av trygghet. Denna trygghet utgör i många fall en avgörande förutsättning för skolnärmanden. Arbetet har lett till att flera elever återgått till regelbunden skolgång i någon omfattning och att långvariga frånvaromönster kunnat brytas. För elever med omfattande frånvaro har insatserna möjliggjort etablering av mer hållbara rutiner och tillgång till en stabil vuxenresurs i skolmiljön. Ett behov har även identifierats av att initiera liknande insatser redan på mellanstadiet för att tidigare uppmärksamma signaler och utveckla mer förebyggande och långsiktiga stödinsatser som stärker både måluppfyllelse och skol-

närvaro. Inom barn- och elevhälsan sker en kompetenshöjande insats för rörande i form av en utbildning om autism kopplat till frånvaro.

I det skolsociala uppdraget som bedrivs i samverkan med socialtjänsten sker ett nära arbete med familjebehandlare för att utveckla förebyggande insatser och ge stöd i ärenden med skolfrånvaro. Inom elevhälsoteamen hanteras särskilt komplexa ärenden ofta genom samordnade individuella planer som strukturerar samarbetet mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Syftet är att säkerställa tidiga och samordnade insatser för barn och vårdnadshavare. Ett trettiotal familjer har fått stöd genom individuella samtal, föräldragrupper och inventeringsmöten där även primärvårdens verksamheter deltar vid behov. Dessa insatser har bidragit till ökad samsyn och möjliggjort snabba åtgärder för förbättrad skolnärvaro.

Förbättra arbetsmiljön

De ökade resurserna till förskolor och skolor syftar också till att minska arbetsbelastningen och därigenom, i kombination med ett utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete, förbättra arbetsmiljön.

Förvaltningens arbete under året fokuserar på att stärka arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron i linje med barn- och ungdomsnämndens mål. Insatserna som syftar till att förbättra arbetsmiljön på både kort och lång sikt handlar om ökad personaltäthet, utveckling av ändamålsenliga lokaler, stärkta stödstrukturer samt erbjudande om gratis influensavaccin till personal inom förskola och anpassad grundskola.

I förvaltningens årliga uppföljning av arbetsmiljöarbetet konstateras att det systematiska arbetsmiljöarbetet i stort fungerar väl. Från enhetsnivå konstateras att det finns etablerade rutiner, goda resultat i PULS-mätningarna och ett starkt engagemang för arbetsmiljöarbetet i verksamheterna. Samtidigt kvarstår utmaningar, framför allt kopplade till fysisk arbetsmiljö, vad gäller otydlig ansvarsfördelning och samordningsansvar enligt arbetsmiljölagen. Det finns också ett visst behov av att utbilda och förankra arbetsmiljömål och hantering av verksamhetssystemet OPUS.

Utifrån vad som identifierats i uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet planeras åtgärder som syftar till att kompetensutveckling och tydliggöranden i arbetsmiljöarbetets olika delar. Mallar och checklistor för fördelning av arbetsmiljöuppgifter till lärare (specialsalar) ska ses över och vid behov förtydligas. På förvaltningsövergripande nivå kommer fokus vara på att utveckla samarbetet med externa aktörer såsom kostverksamhet, fastighetsskötare och städ. Rollfördelning, gränsdragningar och interna processer hos såväl leverantören som verksamheter kommer att gås igenom, göras kända för varandra och vid behov justeras eller förtydligas. Övrigt arbete för att förbättra arbetsmiljön planeras att ske inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet och dess årsplanering.

Kompetensförsörjning

För att säkra tillgången till rätt kompetens genomförs insatser för att stärka arbetsgivarvarumärket för huvudmannens samtliga verksamheter. Satsningar görs för att ge förutsättningar och stöd till lärare och förskollärare att delta i kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet.

Utifrån nämndens beslut om lärares och förskollärares deltagande i professionsprogrammet har förvaltningen specificerat hur legitimerade förskollärare och lärare ska ges möjlighet att delta i kompetensutveckling inom det nationella professionsprogrammet, vilka förutsättningar som krävs och vilket stöd som ges.

För att stödja kompetensförsörjningen pågår ett arbete med att utveckla den strategiska kommunikationen. Detta innebär att webbplatsen Pedagog Alingsås vidareutvecklas och att redaktionen utökas, att årshjulet för kommunikation fortsätter. Dessutom pågår ett arbete med kvalitetssäkra platsannonser så att de utformas i linje med förvaltningens budskap. En marknadsföringsplan med riktade rekryteringsinsatser tas fram där arbetet i huvudsak riktar sig mot norra kommundelen. För att ytterligare stärka bilden av Alingsås kommun som attraktiv förskol- och skolkommun förbereder förvaltningen sig för ett eventuellt deltagande i den nationella konferensen Skolriksdag 2027, som anordnas av SKR.

Aktiviteterna för 2026 specificeras i Handlingsplan för kompetensförsörjning, som presenteras för nämnden i ett separat ärende. Handlingsplanen omfattar bland annat organisering utifrån behörigheter och ansvar, schemaläggning utifrån barns och elevers närvaro, riktade satsningar för enheter med särskilda behov, kompetensutvecklingsinsatser, rekryterings- och anställningskompetens samt kartläggningar och åtgärder kopplade till personal utan legitimation.

Stödprocesser: Digitalisering, automatisering, dokumentation

Genom digitalisering och automatisering minskar tiden för administration för såväl rektorer som övrig personal. Dessa insatser, i kombination med pågående arbete för rätt och tillräcklig dokumentation, en satsning på förstärkning av rektorsresursen och i övrigt förbättrade stödstrukturer, frigör tid för det pedagogiska ledarskapet i hela verksamheten.

Förvaltningens arbete under året inriktas på att stärka rättssäkra, effektiva och digitalt stödjande arbetssätt inom dokumentation och administration. Inriktningen utgår från nämndens prioriteringar och tidigare riskbedömningar kopplade till dokumentation, digitalisering och manuella arbets- eller dokumentationsmoment.

Målet är att manuella arbetsmoment som kan automatiseras ska vara ersatta av digitala lösningar vid utgången av 2026, att fler pappersbaserade blanketter ska vara digitaliserade och att kvaliteten i elevhälsans dokumentation ska vara stärkt. Prioriterade områden är dokumentation av särskilt stöd, elevakt, frånvaroärenden samt dokumentation av kränkande behandling enligt ny lagstiftning.

En översyn pågår av digitala system och hur de används, med utgångspunkt i processer och arbetssätt för att säkerställa att systemen stödjer verksamheten på bästa sätt. Arbetet omfattar även fortsatt identifiering av pappersblanketter som behöver digitaliseras, automatisering av fakturering inom interkommunal ersättning, utbetalningar till fristående verksamheter och månadsstatistik, förändrat arbetssätt för KIR-utläsning¹, införande av en ny modul för säkrare hantering av skyddade barn och elever samt implementering av nya e-tjänster. Parallellt genomförs en översyn av styrande och stödjande dokument samt mallar för rektors- och delegationsbeslut, tillsammans med kompetensutvecklande insatser för elevhälsopersonal och rektorer.

Rektors pedagogiska ledarskap

Förvaltningens arbete under året syftar till att stärka det pedagogiska ledarskapet som en central del i utvecklingen av kvaliteten inom förskola och skola. Målet är att det vid utgången av 2026 ska finnas en fördjupad och gemensam förståelse hos rektorer för vad pedagogiskt ledarskap innebär. Huvudmannen genomför därför en kartläggning och ser över de organisatoriska förutsättningarna för att säkerställa att alla rektorer ges likvärdiga möjligheter att verka som pedagogiska ledare.

Arbetet omfattar både utveckling av arbetssätt och av professionell kompetens. Rektorer och stödfunktioner förväntas bidra till denna utveckling. Under 2026 har en workshop med fokus på pedagogiskt ledarskap och dess förutsättningar genomförts, och en översyn av rektors- och teamorganisationen planeras att inledas. Administrativ chef och verksamhetschefer har kontinuerliga uppföljningar för att tydliggöra den administrativa avdelningens och övriga stödfunktioners roller i relation till rektorer och enheter. Rektors delegation är ett område där arbete pågår för att utveckla förutsättningarna för ett pedagogiskt ledarskap genom ökade kunskaper om rektors ansvar och beslutanderätt och därigenom stödja utvecklingen av ett distribuerat ledarskap. Ledningsgruppen fortsätter samtidigt att arbeta med de organisatoriska förutsättningar på huvudmannanivå som påverkar det pedagogiska ledarskapet.

Sammanfattning

Uppföljningen visar att förvaltningens arbete under året i huvudsak präglas av kompetenshöjande insatser, utveckling och förtydligande av rutiner och processer, samt kartläggningar som underlag för fortsatt utveckling. Arbetet handlar genomgående om att stärka personalens förutsättningar, skapa mer likvärdiga och rättssäkra arbetssätt samt minska administrativa hinder genom digitalisering och förbättrade stödstrukturer. Insatserna syftar

¹ KIR står för Kommuninvånarregister och är ett befolkningsregister som automatiskt uppdateras med folkbokföringsdata från Skatteverket för förvaltningen kan ta fram, läsa ut eller göra urval/rapporter.

sammantaget till att höja kvaliteten i undervisning och stöd, förbättra arbetsmiljön och säkerställa att verksamheterna har rätt kompetens och fungerande strukturer för att möta barns och elevers behov.

Arbetet med tidiga insatser fortsätter med målet att fler elever i årskurs 3 ska klara de nationella proven. Förskolorna får stärkta möjligheter att ge individanpassat stöd till barn med stora behov, och under 2026 införs OSB samt kompetensutveckling för personal. En rutin för övergångar mellan förskolor tas fram för att skapa en mer sammanhållen struktur för barn med omfattande stödbehov. Skolorna utvecklar samtidigt arbetet med garantin för tidiga stödinsatser genom uppföljningar av handlingsplaner, riktade insatser och en workshop där rektorer och specialpedagoger analyserar resultat och utvecklingsområden.

Inom särskilt stöd i skolan möjliggör höjd elevpeng i årskurs 7–9 fortsatt ökad lärartäthet. Förvaltningen arbetar för att rektorer och elevhälsoteam ska känna sig trygga i processen att anmäla, utreda och besluta om särskilt stöd. En kunskapshöjande insats har genomförts för samtliga rektorer, och en kartläggning av SU-grupperna vid Östlyckeskolan genomförs för att utveckla organisation och lärmiljöer. Genom förstelärare i matematik pågår ett utvecklingsarbete kring intensivundervisning kombinerat med utbildning från NCM.

Satsningen på socialpedagoger som arbetar med elever med hög frånvaro fortsätter och har lett till att flera elever återgått till regelbunden skolgång. Insatserna omfattar hembesök, SIP-möten, uppsökande arbete och individuella studietillfällen, vilket har stärkt elevernas trygghet och brutit långvariga frånvaromönster. Behov har identifierats av att initiera liknande insatser redan på mellanstadiet. Samverkan med socialtjänst och hälso- och sjukvård sker genom samordnade individuella planer, och ett trettiotal familjer har fått stöd genom samtal, föräldragrupper och inventeringsmöten.

Arbetsmiljöarbetet syftar till att minska arbetsbelastning och sjukfrånvaro genom ökad personaltäthet, utvecklade lokaler och stärkta stödstrukturer. Uppföljningen visar att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar väl, men att utmaningar kvarstår kring fysisk arbetsmiljö och ansvarsfördelning. Planerade åtgärder omfattar tydliggörande av roller, utveckling av samverkan med externa aktörer som kostverksamhet och fastighetsskötsel samt översyn av mallar och checklistor för arbetsmiljöuppgifter.

Inom kompetensförsörjningen genomförs insatser för att stärka arbetsgivarvarumärket och ge förutsättningar för deltagande i professionsprogrammet. Webbplatsen Pedagog Alingsås vidareutvecklas, platsannonser kvalitetssäkras och riktade rekryteringsinsatser planeras, särskilt i norra kommundelen. Handlingsplanen för 2026 omfattar bland annat organisering utifrån behörigheter, schemaläggning utifrån närvaro, riktade satsningar för enheter med särskilda behov samt åtgärder för personal utan legitimation.

Digitalisering och automatisering ska minska administrationen och frigöra tid för pedagogiskt ledarskap. Manuella moment ska i största möjliga mån ersättas av digitala lösningar, blanketter digitaliseras och dokumentationen inom elevhälsan stärkas. Arbetet omfattar översyn av digitala system, automatisering av fakturering och statistik, införande av nya e-tjänster och en ny modul för säkrare hantering av skyddade barn. Samtidigt ses styrande dokument och mallar över och kompetensutveckling genomförs för elevhälsopersonal och rektorer.

Arbetet med att stärka rektors pedagogiska ledarskap syftar till att skapa en gemensam och fördjupad förståelse för uppdraget och en kartläggning av organisatoriska förutsättningar pågår. Workshops genomförs med fokus på pedagogiskt ledarskap, och rollerna för administrativa och stödjande funktioner tydliggörs. Arbetet med rektors delegation fortsätter för att stärka kunskapen om ansvar och beslutanderätt och därigenom utveckla ett distribuerat ledarskap.

Nästa uppföljning sker till barn- och ungdomsnämndens sammanträde i september 2026.